

XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA SHERIKLIK MUNOSABATLARINI BOSHQARISH MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH

Muratbaeva Aziza Nasir qizi
Qoraqalpoq davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada xizmat ko'rsatish sohasida tashkilotlar o'rtasidagi sherikchilik aloqalarini rivojlantirish hamda ularni samarali boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari o'rganilgan. Xizmat ko'rsatish sektorida samarali hamkorlik aloqalarini shakllantirish orqali xizmatlar sifati, iqtisodiy samaradorlik va raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida sherikchilik aloqalarini boshqarishning zamonaviy usullari, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda strategik hamkorlikni rivojlantirish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: xizmat ko'rsatish sohasi, sherikchilik aloqalari, boshqaruv mexanizmi, hamkorlik, raqobatbardoshlik, xizmat sifati.

Bugungi kunda zamonaviy iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatish sohasi mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Xizmatlar sektorining kengayishi iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlari yaratish hamda aholining turmush darajasini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, xizmat ko'rsatish sohasining samarali faoliyat yuritishi ko'p jihatdan tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlik va sherikchilik aloqalarining rivojlanganlik darajasiga bog'liq.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida korxonalar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik aloqalari xizmatlarni ishlab chiqish, yetkazib berish va iste'molchilarga taqdim etish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, xizmat ko'rsatish sohasida sherikchilik munosabatlari turli subyektlar — xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar, yetkazib beruvchilar, logistika kompaniyalari, davlat organlari va iste'molchilar o'rtasida shakllanadi.

Shu sababli xizmat ko'rsatish sohasida sherikchilik aloqalarini boshqarish mexanizmini takomillashtirish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Iqtisodiy adabiyotlarda sherikchilik aloqalarini boshqarish masalalari ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Ularning tadqiqotlarida tashkilotlar o'rtasidagi strategik hamkorlik, resurslarni birgalikda foydalanish hamda innovatsion faoliyatni rivojlantirish muhim omil sifatida ko'rsatib o'tilgan.

Xizmat ko'rsatish sohasida sherikchilik munosabatlari asosan quyidagi yo'nalishlarda tadqiq etiladi:

- xizmat ko'rsatish jarayonida hamkorlikning iqtisodiy samaradorligi;
- mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda sherikchilik aloqalarining roli;
- raqamli texnologiyalar asosida hamkorlik tizimini rivojlantirish;
- strategik boshqaruv va sheriklik munosabatlari integratsiyasi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, samarali sherikchilik aloqalari tashkilotlar o'rtasida axborot almashinuvini kuchaytirish, resurslardan samarali foydalanish hamda xizmat ko'rsatish jarayonini optimallashtirish imkonini beradi. Xizmat ko'rsatish sohasida sherikchilik aloqalarini samarali boshqarish quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z

ichiga oladi. 1. Strategik hamkorlikni rivojlantirish, ya'ni korxonalar o'rtasida uzoq muddatli hamkorlik munosabatlarini shakllantirish xizmat ko'rsatish jarayonining barqarorligini ta'minlaydi. Strategik sherikchilik quyidagilarni o'z ichiga oladi: qo'shma loyihalarni amalga oshirish, resurslardan birgalikda foydalanish, innovatsion xizmatlarni joriy etish. 2. Axborot almashinuvini takomillashtirish, raqamli texnologiyalar rivojlanishi xizmat ko'rsatish sohasida hamkorlik aloqalarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Elektron platformalar orqali hamkor tashkilotlar o'rtasida tezkor va samarali axborot almashinuvini yo'lga qo'yilishi mumkin. 3. Xizmat sifatini boshqarish, sherikchilik aloqalari xizmat sifatini oshirishga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hamkor tashkilotlar o'rtasida sifat standartlarini joriy etish xizmat ko'rsatish jarayonining samaradorligini oshiradi. 4. Innovatsion yondashuvlarni qo'llash, innovatsion texnologiyalar xizmat ko'rsatish jarayonini modernizatsiya qilishga yordam beradi. Masalan: raqamli xizmatlar; onlayn platformalar; avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari.

Ushbu omillar sherikchilik aloqalarini samarali boshqarish orqali xizmat ko'rsatish sohasining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xizmat ko'rsatish sohasida samarali sherikchilik aloqalarini shakllantirish iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biridir. Sherikchilik aloqalarini boshqarish mexanizmini takomillashtirish quyidagi natijalarga olib keladi:

- xizmat ko'rsatish sifatining oshishi;
- korxonalar o'rtasidagi hamkorlikning kuchayishi;
- resurslardan samarali foydalanish;
- raqobatbardoshlik darajasining oshishi.

Kelgusida xizmat ko'rsatish sohasida sherikchilik aloqalarini rivojlantirish uchun raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, innovatsion boshqaruv usullarini qo'llash hamda strategik hamkorlikni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Urakov J.R. *Xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyatlari samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi (Samarqand viloyati misolida) // diss. iqt. fan.nomzodi. – T.: SamISI. 2011. 15-16 b.*

2. Морозова А.Е., Юраков Н.С., Юракова Т.Г. *Применение контрольных карт Шухарта для статистического контроля качества деталей // Современные материалы, техника и технологии. 2018. № 6 (21).*

3. Родионов Д.Г., Малеева Т.В. *Формы и методы регулирования развития сферы услуг в крупнейших городах 2004.*

4. Пучнина Д.О. *Управление качеством услуг организаций сферы ЖКХ 2018. 18-22 с.*

XIZMAT KO'RSATISH SEKTORINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYA BOZORINING USTUVOR YO'NALISHLARI, ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI

Xaydarova Shoxista Davranovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Iqtisodiyot kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot xizmat ko'rsatish sektorini rivojlantirishda moliya bozorining ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbolli rivojlanish imkoniyatlarini tahlil qilishga bag'ishlangan. Unda moliya bozorining xizmat ko'rsatish sohasini moliyalashtirishdagi roli, investitsiya jarayonlarini faollashtirish mexanizmlari